

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

11 Gratiani loca expenduntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

talibus est vinculis exuendus? Quæ quidem verba plane poterunt ex superius traditis explicari, vt illa Plinii *lib. 10. epistola de testamento Lærgi*. Rogauit inquit testamento, vt hereditatem suam adirem, cerneremque, ac deinde perceptis 50000. nummum, reliquum omne Heracleotarū & Theanorum ciuitatibus redderem.

Ex quibus apud Gratianum *cap. vii. distincti. r. legendū erit*: vel creditioibus, vbi falso legitur curationibus, nam & apud ipsum Isidorum *lib. 5. ca. 9.* extat adhuc vera & integra lectio. vt itur elegantissime hoc verbo Prudentius in hymno de Epiphania: Altrice te, summo patri hæres creator vnicus, Homo ex Tonantis spiritu, Idemque sub membris. Deus, Hunc & Prophetis testibus, iisdemque signatoribus Testator & sator iubet Adire regnum & cernere. Hinc & error constat Nonii Marcelli, qui cernere hereditatem interpretatur in hunc modū, vt filii dicantur cedere patribus hereditatem.

CAPVT XI.

SYMMARIVM.

Inscriptio quadam apud Gentianū expenditur, veraque eius lectio restituitur.

Gratianus omnium, quos illa ætas tulit, vir diligentissimus: ex vniuersalis ecclesiæ prouinciarumque synodis, nec nõ ex Augu. Hier. Chrylost. & aliis aureum decretorum librum non vulgari industria concinnatum nobis relinquens: magnam iuris diuini & humani professoribus vtilitatem adeo comparauit, vt plane qui eius lectione vel omiserit, vel negligenter fuerit ingressus, multarum rerū cognitione priuatus. iure sit ex albo eorum delendus, qui iuris diuini & humani professores censentur. Tot tamen scæter liber is mendis iniuria temporum, vt si de republ. ac re literaria bene meritissimus censendus, qui huic auctori emendando ac corrigendo, totque maculis expurgando operam dederit. Nos equidem quandoque id facere constitimus, cuius laboris iudicium fortassis, & in his quæ publica iam fecimus, & quæ dum vixerimus, typis tradentur, satis erit lectori cognitum, & tamen tercentum fere locis iam animaduersis, ac restitutis supersedendum fore decreuimus, quod nobis fuerit compertum, Antonium Augustinum Romæ huic negotio egregiam adhuc operam impendisse prope ad vmbilicum. Cuius eruditioni. variæque lectioni, ac diligentia cedentes vt par est. minime veremur aliquot loca expendere, dum plura difficilioraque ab aliis suo iuri restituta speramus. Extat apud Gratianū *in scriptio quadam. 13. qu. 2. ca. de neptris*. his sane verbis: Idem Saceratio Rege Aragonum. Cui titulo, vt & plerisque aliis parum fidendum esse censuit Ioan. Valsus, vir diligentissimus in chronicorum Hispaniæ priori *Tomo. cap. 18.* & merito, cum ex regibus Aragonum nullus nomen hoc vnquam habuerit, nec alicubi eius mentio. Nos locum istum ita castigandum esse censimus. Item Sanctio Aragonum regis. huiusque castigationis ea est non leuis ratio, quod Anton. Beuter canonicus Valentinus res illius ciuitatis memorabiles fermone Hispano erudite ac studiose describens, eiusdem historie meminit cuius & à Gratiano mentio sit, commemorans *lib. 2. cap. 8.* Sanctium Aragonum regem strenuum cuiusdam militi, infamæ tamen sortis homini, neprem vel ex fratre vel ex sorore, vxorem iuramento prestito despōdiffe, ob insignem regi nauatam operam in reb. militariibus, quas rex ipse præclare gessit aduersus Christiani nominis hostes, qui tunc ex Arabum gente totam fere Hispaniam occupauerant. ea vero spontalia omni conatu neptē repudiasse, idque cōtigisse scribit anno ferme à Iesu Christi redemptoris nostri natiuitate 1083. Quæ de re consultus postea summus ecclesiæ pontifex Urbanus secundus, qui promotus est ad summum pontificatum, vt historici tradidere *Anno 1087.* Sanctio Regi respondit. non esse cogendam eius neptem maritum accipere, in quem nec ipsa consensisset, nec consentire vellet. Quæ ratione Pontificia despōsio adscribenda est Urbano secundo, non Hormisdæ pontifici. Nam etiam si eiusdem quæstionis caput secundum Hormisdæ pontificis sit ad Eusebium Episcopum, id tamen responsum, qui ex paleis est deduci è medio debet, & caput tertium ad Sanctium Aragonum rem destinatum adscribi debet Urbano, cuius est caput illius quæstionis primum, idque ratio temporis maxime suadere videtur, siquidē Hormisdæ pontifex summus ad eam fuerit dignitatem electus

anno domini 517. quo tempore, & multo post quingentesimo fere annis nondum habuit initium Regum Aragonensium principatus.

Denique apud Ioannem Carnotensem in Pannonia *lib. 6.* præcitatus Gratiani locus adscribitur Urbano ad Sanctium Aragonū Regem. Quamuis decreto Iuonis Louani opera Ioan. Moli. in lucem edito, falso legitur: Satino regi Aragonum *part. 8. capit. 24.*

CAPVT XII.

SYMMARIVM.

Apud eundem Gratianum de Iuliano Cesare quadam obseruatione Regis adnotantur.

Vndecima causa, & quæstione tertia inquit Gratianus. Item Ambrosius, Iulianus Imperator, quamuis electa positata, habuit tamen sub se milites, quibuscum dicebat, Prodicite aciē pro defensione reipub. obediebant ei. Cum autem diceret eis, producite arma in Christianos, tunc cognoscebant Imperatorem cæli. Hæc in quæ Gratianus. nã apud diuum Ambrosium in his operibus, quæ eius titulo modo extant, & publice typis traduntur, nondum potuit locum istum deprehendere. Extat tamen apud D. Augustinum in *Psal. 124.* qui omnino legendus erit, eadem caus. & quæstion. Iulianus *sub cap. Impera.* ex eodem Augustino & Iuone Carnotensi. *par. 5. cap. 7.* Verum apud Gratianum illud est primum obseruandum Iulianum Cæsarem dictum fuisse apostatam ex eo, quod cum primum in Cappadocia non longe à Cæsarea cum Gallo Cæsare simul educatus & institutus ita fuisset, ut præceptoribus vt non verbis modo, sed & factis studium ardoreque in religione Christiana insigniter ostendisset. demum ariolorum consuetudine adductus, ac Libanii sophistæ, qui tunc Nicomediæ ludum aperuerat, quæ in vrbe translata erat Iulianus iussu Imperatoris Constantij, clam libris comparatis, cum ad eum accederet ei fortiter interdictum, eundem sophistam diligenter imitatus pietatem Christianam primum abiicit, deinde à Maximo Philosopho, non Byzantio sed Epheso, non mediocriter ad imparandi libidinem ariolorum sacris initiatus excitatur, & ad Christianismi odium producit. Quæ ratione in grauium rerum suspicionem cum Constantio incidisset, capite tonso ad eam suspicionem tollendam monachus factus est, atque ita, quem antea re vera repperat, cum falso præ se tulit Christianismum, atque occulte philosophiæ operam dedit, aperte autem in lectionum Nicomediæ ordinem lectus, sacras publice legit literas, donec adhuc superstitie Constantio, & eo mortuo imperio potitus, tam impudenter religionem Christianam abiurerit, vt ipsum etiã pernegauerit Christum, ac repente simulationi quoque illi, quæ Christianum se esse finxerat, nuncio remisso, demum templâ frequentauerit sacrificans, simulque pontificem seipsum appellans, Gentilium mysteria, ritus, & sacrificia, diesque festos paganorum agere permisit. Hæc sane constant ex Socrate *lib. 3. histor. eccl. cap. 1.* Theodorito *lib. 3. capit. 2.* Sozomeno *lib. 5. capit. 2.* Nicephoro *lib. 10. cap. 1. 2. & 3.* Cassiodoro in tripartita *capit. 1. 2. & 3.* Sed & ipse Socrates *lib. 3. capit. 14.* Iulianum expressim apostatam appellat. Et quidem merito, cum & victimarum gentiliū sanguine sacrum baptismi lauacrum si abluerit, atque seipsum à miseris ecclesiæ ex autoratū exclusisset. Quod iudem auctores tradidere, præsertim Sozomenus *lib. 5. ca. 2.* Chrylost. *lib. vno contra gentiles.* Gregorius Nazianzenus in oratione *1. contra Iulianum.* Nicephorus & Cassiodorus in præcitatis locis. Ex quibus intelliges, quæ D. Ambrosius in oratione de obitu Theodosij Imperatoris de Iuliano ita scribit: Inde reliqui Principes Christiani, præter vnum Iulianum, qui salutis suæ auctorem reliquit, dum philosophiæ se dedit errori, inde Gratianus & Theodosius hæc Ambrosius. Sed & impius hic Iulianus eo furoris proeductus erat, vt Christum per contumeliam Galilæum appellaret. Hoc etenim nomine Iesum Christum, & Christianos omnes ex cōuitio quodā appellasse, auctores sunt in hist. eccl. Socrates *lib. 3. c. 12.* Theodor. *lib. 3. c. 8. & c. 21.* Sozomen. *lib. 5. c. 4.* Cassiodo. in tripartita *lib. 6. c. 44. & 47.* Ruffin. *lib. 10. hist. eccl. 35.* Nazianzenus in dicta oratione: Ioan. Chrylost. *libro vno contra gentiles.* Hieronymus in episto. ad magnum oratorem & Nicephorus *lib. 10. c. 4. & 20.* Impietatis & blasphemiarum temerarius hic princeps tandem pœnas dedit diuina ultione punitus, quippe qui in bello Persio prope Ctesiphontem vrbe, incertum an ab hoste, vel à suis fuerit occisus, & ore proprio diuina